

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közigazgatási s társadalmi lap.

A BALKÖZÉPPÁRTI KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször, u. m. hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési feltételek:

helyben lázhoz horvát vagy vidékre postán küldve. Egész évre 10 frt. Félévre 5 frt. Negyedévre 2 frt 50 kr. Egy hónapra 1 frt.

Hirdetési díj: öt hasábos petit sor 5 krajczár. Nagyobb terjedelmű s többibben megjelenő hirdetéseknek leengedés történik.

Tündérrége, Nagyszerű díszlet és jelmezekkel.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ. V. Bérlet 2. szám.

Vasárnap, jan. 10-én: adatik:

Tékozló.

Tündérrége 3 szakaszban. Irta Raimond Ferdinánd, zenéjét Kreutzer Conradin, fordította Jakab István.

(Rendező: Szabó.)

Kezdete 7 órakor, vége 9 után.

Debreczen, jan. 9.

Tisza K. újví szótára valószínű politikai eseményre fejlődött ki! Nemcsak szerte a hazában, hanem a külföld minden mérvadó politikai körében is a legnagyobb és legimpozánsabb szenzációnak költötte, és még folyvást és élénken foglalkoztatja egy a hazai mint főleg a bécsi napj sajtó valamennyi közönségét.

De életünk ez uttal hazai lapjaink ez ígyben megtartásától, szólan akarunk azon határolt, melyet ezen beszéd főleg a bécsi sajtóban előidézt. Ezen sajtóban, melyben örök idők óta a legoktalanabb gyűlölet honol minden iránt, a mi magyar — Tisza Kálmán szótára hatalmasan felkörücsölte a legkétszélűbb szavakat, és minden illendőséggel feltevével határt nem ismerő dühösséggel szórják a legindokolatlanabb vádakot és rágalmakat a magyar ellenzék és annak vezérére.

De ez még nem elég: a következő számban ismét egy hosszú vezércikkben boncolgatja a legzseniösebb (és legkétszélűbb) kijelentésekkel ugyancsak Tisza Kálmán újví beszédét, és itt már nem csak általános féltéssel, hanem egyesne valótlanságok állításával tanúsítja a magyar dolgokban való tájékozatlanságot, vagyis inkább roszhiszemiséget. Azt állítja ugyanis, hogy Tisza Kálmán annyival kevésbé van feljogosítva a kormány pártjának eddigi pénzügyi politikáját szemére lobbantani, mivel ő maga is egyik tekintélyes igazgató tanácsosa volt a hírhedt magyar keleti vasútnak; holott közönséges dolog, hogy Tisza Kálmán, volt ugyan egyideig a magyar északkeleti vasút igazgató tanácsosa, de ezen vaspályva kiépítésében és igazgatásában is egyedül csak mint Debreczen városának képviselője vett részt, és hogy ezen pályva daczára az idők mostohaságának és közbejött akadályoknak teljesen kiépítették, és jelenleg is kitűzéstől megváltatták, ez szinte elismert tény; ámde soha semminemű viszonyban nem állott a keleti vasúttal. És a mi ezen eljárás a legsajátságosabbban illó, az az, hogy a „N. F. P.” mind ezeket lapjainak ugyanazon számában írja, melyben a famosus Offenheim-féle

büntető pernek vádiratát egész terjedelmében közli, egy per, mely a magaskandolózus részleteivel unicum a magamemében, és mely a bécsi modern „Gründer“-féle üzérkedés legsötétebb titkaiba oly mélyen betekinteni enged. Ezen felfedezésekhez képest a mi annyira és oly jogosan kikötött keleti vasútnak valóban csak ártatlan gyerekség. És mégis a „N. F. P.” mely magyar ügyekről oly drámai szíggel írt, és szókort, egy árva szót sem talál megcsérteztéti érzelmek kifejezését adni; ő tudja legjobban miért!!! Kövesse meg magát ezért a „N. F. P.” seperjen inkább a maga a háza előtt, és engedje meg hogy emlékeztessük ama német közmondásra: „wer schreit, hat Unrecht.“

Nekünk pedig, kik úgy is a legbensőbbben megvagyunk győződve Tisza Kálmán újví beszédében elmondott állításainak megegyezőleg igazságról, elvellenesünk és főleg hazánk határán élők szomszédaink dühös kitérésai és támadásai csak újabb tanúbizonysággal szolgálhatnak arra, mennyire helyes, szükséges és időszerű volt pártunk tisztelt vezérének nagyszerű nyilatkozata.

Dr. Popper Alajos.

Debreczen, jan. 9.

Lapunk olvasói előtt nem ismeretlen, hogy a fővárosban a kormány kezdeményezése folytán a hazánk anyagi nyomora előidézésében óriási részzel bíró uszora tárgyában nagy fontossággal értekeztek tartattak. Hogy az ezen értekezleteken eszerült eszmék folytán minő irányban fog a baj elhárítására az igazságügyminiszter a törvényhozás előtt javaslatot tenni, azt ma még talán ama miniszterium kebelében sem tudjuk. De annyit bizonyosan tudunk ott is, tudunk mi is, hogy ez irányban sürögősen, mind előbb gyökeres segídésre van szükség.

Egy helybeli tekintélyes kereskedő szíves volt hozzánk az alább közlendő táblázatokat beküldeni, melyek egyike a pénzület megadóztatására vonatkozó tervezet, a másik pedig az 1874-ik évi végleges bezárólag a pénzületre kivett adóval való összehasonlítás kísér.

Ha nem osztjuk is minden pontjában ezikkirónak az alábbiakban kifejtett nézetét, mindazonáltal közöljük ezikkét egész terjedelmében, mint a melyben egy gyakorlati egyén való színeiben tünteti fel, s ostromozza társadalmi életünk e hovatovább nagyobb mérvben dúló átkos fekélyét, s a maga szempontjából elsorolja az utakat és módokat, a melyek által az uszorkodást ha nem is teljesen kiirtani, de legalább oly kis mérvre szorítani lehetne, a melyben az nem lenne hazánk pénzügyi viszonyaira nézve oly romboló, s megsemmisítő befolyással, a mint azt ma oly fájdalmasan tapasztaljuk.

Észrevételek a mellékelt tőkeamat adójavaslatéhoz.

Mig az uszora törvény fenn állott is, voltak uszorosok, kikre újjal lehetett mutatni ugyan, de az uszora törvényt nagyobb részt kijátszották, és mivel az uszora mindig büntény tekintetű, az uszorosok a társadalom által kerülvé — megvetve voltak, és azok száma nem is szaporodott oly mértékben, mint mióta az uszortörvény eltörölt.

Az országban láppangó tolvajok, zsebvagók, utonálló zsványok által a társadalom csak megközelítő kárt szenved, mint az uszortörvény megszüntetése óta a vérszemek kapott és elszaporodott uszorosok kegyetlen zsarolása által, és mig a tolvajokat rablók a törvény szigorja őrözi, és a legesekélyebb kártételeit súlyosan bünteti; addig az uszorosok a társadalom vagyonát a törvény védelme alatt nyilvánosan fosztogatják, a munkás polgárok szoralmát, az ipart, gazdaságot és kereskedést fejlődésben zsbasztják, a közterhek, — az országos adók fizetésére képtelenné teszik, és ennek következtében az adóhatalmak, a kormány részéről elkövetett legszörnyűbb eljárások daczára is, évről évre szaporítják, és a mellett a kormányuk új meg új költekeket okoznak, és az ország iránt a bizalmat folyvást csökkentik az ország vagyonát kezdő adóhatalmak gyűlöletessé teszik. Az uszoros pedig szép csendesen folytatja romboló mesterességét, s minthogy legelőbbnek látszólag vagonya vagy nyílt üzlete nincs, — a közterherviselést kikerüli, és épen azok vállalira nehezíti, kiknek munkás életetjézt szíjolyozza. Ezeket előre bocsátva elvitázhatalan tény,

hogy a pénz, melyet az uszorosok mindig nagyobb mértékben kezéikhez ragadnak, az uszorosok kezében romboló eszköz, melytől azokat megfosztani, és gyűmölesző cézúra fordítani a kormány feladata.

Az eddig gyakorlati jelzőlogokosonok kamatainak megadóztatása jövedelmezett ugyan az államnak, de az adószázelek aránytalan kivétele által épen a szolid tőkepénzvet vagy kölcsön adót szította, mig az uszorosok majdnem érintetlen maradt, mert aránytalan csekély adót fizetett, de az uszorosokéknak nagyobb része az adó alul egészen ki is mentekült, mert vagy kézi zálogra vagy jó kezességre lett kiadva, és eltűnkölvá maradt. Ha tehát az uszora törvényt ismét életbe léptetni nem lehet, mert az által a bajon segítve sem lenne, — a törvényhozásnak késedelem nélkül oly törvényt életbe léptetéséről kell gondoskodni, mely szerint a pénzület eltitkölva ne maradjon, hanem az erre nézve szükséges létáram oly törvénynek, mely a kölcsön adót oda utasítja, hogy a kölcsön adót tőkét, — egy ezen cézúra kirendelt hatóság előtt, ugy atóktól mint azt is, hogy mennyi kamatra adta, adóalap végett bejelenteni tartoznak, a be nem jelentés vagy a kamat hamis bevallása által a tőke egész vagy részletes, és kamat egész elvesztését, a be nem jelentés pedig perelhetőséggel jogvesztést vonna maga után.

Ezen intézkedés által a kormány az eltitkolt tőkék és kamatok után nagy jövedelmekre számíthatna és igen sok hamis bukásnak elejét venné, és sok közelműt páziariót az adósság csínálásból visszatartana, de az uszorosok nagy része, a köz megvetéstől, a nyilvánosságától elriasztva pénzeiket vagy más cézúra használnák, vagy másrészt kamatra adnák, de minden esetre a közterhek jövedelméhez aránylag elkerülhetetlen viselőik kelene. Meglehet, hogy a kamat után fizetendő aránylagos adó kikérelése végett sok uszoros tőke fel lenne mondva és a kölcsönvevőket zavarba hozná, de erre nézve a törvényhozás gondoskodhatna oly formán, hogy a tőke felmondás bizonyos uszorosokkal kezdve legalább 1 évi lenne, és a felmondás után csak 6%, százelek számítathatna. A kamatok valódi mennyiségének igazolására a kölcsön vevőt lehetne eskü által tanúknak használni, ki is az uszoros kedvéért, aig lehet, hogy hamis esküt tenne le. A kijátszás egy néme lehetne az is, hogy az uszoros a bitezőt nem mint pénzület vevőt, hanem valaki féle áru czikk elvételét tenné adóssá, mely esetben szinte a kölcsön vevő eskü letétele lehetne ellenőrszer.

Ezen intézkedésnek még az lehetne egyik eredménye, hogy a heverő pénzeket a pénzületre, több forgalmi tőkével rendelkezésű, a közszükségleten előbbi kölcsönökkel inkább segítve lenne, de mivel az újjal pénzületreket nagy részének vezetői is, az alapítók és betétek kölcsön adásával saját hasznukra monopoliumot üznek, és nagyobb részt az uszorosok mesterességét támogatják, még a részvényesek aig egy kevés jutalékokat huznak; a betétek aló mentessége, az osztalék egyidejű megadóztatása lenne legelőbb szerűbb, de a mellett a pénzületreket vezetői eskü által köteleztetnének arra, hogy az intézet pénzeit a rendes kamatokon feüli, melyeket az illető intézetek választmányja önöknek megszavaz, semmi színellet és senkinek külön kedvezményből és haszon részvételi czéllal kölcsön nem adják, vagy mások által eszközölt nagyobb kamatokban részvételt el nem fogadjak. Van városokban is példa rá, hogy egészen vagyontalan emberek nevei szerepelnek az uszorosokéknak, mert az illető uszoros szegényei a saját nevet példénre tenni, de mielőlt a nagy kamat után nagy adó fog fizetett, ezen álnévek sem lesznek használhatók, vagyis a nyul ki fog ugítani a bokorból.

Ha az uszorosok a pénzületreket kölcsön adótt tőkésorok után a közterhek viselésére szorítottának, ugy mint feut említettem, a törvényhozás újjal némileg meg lenne tompítva a közjölletet előlökö fegyverük: — nem elég azonban hogy azon emberek, kik a semmittevés után nagy jövedelmet huznak, hogy jövedelmük arányához képest adóval is terhelhetné, de morális büntetést is érdemelnék, mely egy lenne eszközölhető, hogy a polgári jog élvizetésében is körtöltva lennének. A virilismus életbeléptetése óta sokan részvétetnek a nagy adókkal sorában a polgári legszebb megfizetelés, a képviselői jogban. — Vajjon megérdemli-e azon ember, ki a munkás osztálytól kizsárolt ezrek szíreit ezen újjal adó rendszer után nagyobb adót fog fizetni, hogy mint virilis, az általa kifosztott munkás polgárt a polgári képviselői jogról leszorítván, a becstelies munkásipóirok vagonya felett a politikai küzdelmekben mint factor szerepeljen? En határozatlan állítom, hogy nem! Azert is a tőkeamat után fizetendő adó, a fekvő birtok és szorgalmi vagy ipar után fizetett adóttól egészen elkülönítendő lenne, mely a nagy adó fizetés összegéből levonandó, és a virilismus csak is tisztán a munkásság eredménye után kivethető adóképesség összegére lehetne megalapítható, mert a ki munkássága után vagyont szerez, mindenesetre hasznos tagja a társadalomnak, és megérdemli, hogy a polgári legszebb jogok között, az általános jöllet intézésében részvesztjen, mig az uszoros tőkepénzes, a mennyiben csak tőkepénz után hasznot jövedelmet, különben pedig csak mint heverő jövedelmét tekintetű, a polgári jogok élvezetere nemcsak nem érdemes, de azon jog élvezetere a polgári becsület és megfizetetés kiugnyolása képpen tekinthető az ilyen emberek képviselői joga.

Pénzületre vonatkozó adótervezet.

Table with columns for Adótárgy, adó, tőke után, kamat, and Kamat után. It contains numerical data for various financial items and their corresponding taxes and interest.

E szerint 4465 frt tőkének évi jövedelme 5935 ft. — ebből a kormány elvenne 4283 * 25 kr. maradna a pénztőzsernek 1651 * 75 kr.

* A „M. Politika“ szerint a felségénél jan. 7-én József főherczeg, a honv. miniszter Fejérvári államtitkár s Beck főhadsegéd jelenlétében érdekes tanácskozások tartattak. Tárgyul a honvédségi szolgálati szabályzat szolgálat, különösen a foparancsnokság és a miniszterium közti viszony rendezésére vonatkozólag.

* A „N. Hirlap“ tegnapi hire szerint ő.

Az 1874 ik évig bezárólag kivett pénzületadó, az ujonnan tervezett adóval összehasonlítva.

Table with columns for Kamat után, adó, and Key-szebet fizetett. It compares the interest and taxes from 1874 with the proposed new rates.

A fentebbi összehasonlításból látható, hogy 10%-kos kamaton a tőke-kamat az eddigi rendszer szerinti 10%-os kamattal által tulterhelve van, mig a 10%-os kamaton feüli aránytalan csekély adót fizet.

* A székesfehérvári püspöki szék betöltése a „Jelenkor“ hire szerint közeli kiállításba helyeztetett.

Vertical text on the left margin containing various notices and advertisements, including mentions of 'Vincze', 'Antal', and 'Göröskötő'.

helyben
Előfizet
Telegráf
könyvtár

DEBRECEN

V. Bérlet

D O

Dráma 5 fele fordított

Kezel

N

van a vill
a rozsa fán
annyi olda
újvíri vála
lukkad has
vicioritási
ján, hane
mely adól
hogy Tis
Lajthán
ték, s így
béke a
fele közt.

Ez u
ról szóla.
letesen h
szük át.
irja, hogy
sen mily
kai partos
májúvá

Valól
lett, hogy
magát a
hogy már
Es p
kollunk
politikai
akármi m
is egymá
mókjain.
hető párt
hírlapiról
haza, és
get ismer
kai partos
vivása el
s esupán
lamint n
sem roz
zunk, le
hozzám
Ha a
közös ell
roknak a
Tall
ma'dnem
napj sajt
legelő
Ez
lesegült

lett, hogy
magát a
hogy már
Es p
kollunk
politikai
akármi m
is egymá
mókjain.
hető párt
hírlapiról
haza, és
get ismer
kai partos
vivása el
s esupán
lamint n
sem roz
zunk, le
hozzám
Ha a
közös ell
roknak a
Tall
ma'dnem
napj sajt
legelő
Ez
lesegült

lett, hogy
magát a
hogy már
Es p
kollunk
politikai
akármi m
is egymá
mókjain.
hető párt
hírlapiról
haza, és
get ismer
kai partos
vivása el
s esupán
lamint n
sem roz
zunk, le
hozzám
Ha a
közös ell
roknak a
Tall
ma'dnem
napj sajt
legelő
Ez
lesegült

lett, hogy
magát a
hogy már
Es p
kollunk
politikai
akármi m
is egymá
mókjain.
hető párt
hírlapiról
haza, és
get ismer
kai partos
vivása el
s esupán
lamint n
sem roz
zunk, le
hozzám
Ha a
közös ell
roknak a
Tall
ma'dnem
napj sajt
legelő
Ez
lesegült

lett, hogy
magát a
hogy már
Es p
kollunk
politikai
akármi m
is egymá
mókjain.
hető párt
hírlapiról
haza, és
get ismer
kai partos
vivása el
s esupán
lamint n
sem roz
zunk, le
hozzám
Ha a
közös ell
roknak a
Tall
ma'dnem
napj sajt
legelő
Ez
lesegült

lett, hogy
magát a
hogy már
Es p
kollunk
politikai
akármi m
is egymá
mókjain.
hető párt
hírlapiról
haza, és
get ismer
kai partos
vivása el
s esupán
lamint n
sem roz
zunk, le
hozzám
Ha a
közös ell
roknak a
Tall
ma'dnem
napj sajt
legelő
Ez
lesegült

lett, hogy
magát a
hogy már
Es p
kollunk
politikai
akármi m
is egymá
mókjain.
hető párt
hírlapiról
haza, és
get ismer
kai partos
vivása el
s esupán
lamint n
sem roz
zunk, le
hozzám
Ha a
közös ell
roknak a
Tall
ma'dnem
napj sajt
legelő
Ez
lesegült

lett, hogy
magát a
hogy már
Es p
kollunk
politikai
akármi m
is egymá
mókjain.
hető párt
hírlapiról
haza, és
get ismer
kai partos
vivása el
s esupán
lamint n
sem roz
zunk, le
hozzám
Ha a
közös ell
roknak a
Tall
ma'dnem
napj sajt
legelő
Ez
lesegült

lett, hogy
magát a
hogy már
Es p
kollunk
politikai
akármi m
is egymá
mókjain.
hető párt
hírlapiról
haza, és
get ismer
kai partos
vivása el
s esupán
lamint n
sem roz
zunk, le
hozzám
Ha a
közös ell
roknak a
Tall
ma'dnem
napj sajt
legelő
Ez
lesegült

lett, hogy
magát a
hogy már
Es p
kollunk
politikai
akármi m
is egymá
mókjain.
hető párt
hírlapiról
haza, és
get ismer
kai partos
vivása el
s esupán
lamint n
sem roz
zunk, le
hozzám
Ha a
közös ell
roknak a
Tall
ma'dnem
napj sajt
legelő
Ez
lesegült

A „M. Polgár” szerint b. Révay Simon Turóc-megye főispánja állása alól a belső titkos tanácsok mellettsége adományozása mellett föl fog menteni, miután a megye kormányzata Zolyomával egyesítették, az egyesült főispán-ságban Radvánszky mostani zolyomi főispán fog maradni. Miután Liptó és Arva-megyék egyesítésének terve eljött. Szentiványi Dárius főispánok állásaikban megmaradnak.

Külföld

Francziország. Az alkotmány törvények tárgyalása mint az eddigi jelekből sejtendő nagy válságokra fog vezetni. A szenátusra vonatkozó törvényjavaslat naprendre tüzését a minisztertanács követeli, s belőle cabinet kérdést csinál. A január 6-ikán ez évben először tartott nemzetgyűlés ülése alkalmából Dampierre marquis nyilatkozatot tőn közö a „Gazette de France-ban,” mely a szélső jobb pártprogramjának tartatik. E nyilatkozat szerint a párt Mac-Mahon regent de France címmel kívánja felruházni, hogy így a köztársaság még neves is legyen. A nemzetgyűlésen daczára a kormány kijelentett akaratának Laboulaye indítványára a hatalomátvitelének kérdése helyett nagy többséggel a katonai törvényjavaslatnak naprendre tüzését határozta el. Erre a Cisey kormány lemondását azonnal beadta, mit Mac-Mahon nem akarván elfogadni, este minisztertanács tartott, mely azt határozta, hogy a miniszterek ideiglenesen helyükön megmaradnak.

Spanyolország. Alfons király Merseleiben hajóraült, elindulván trónját elfoglalni hazájába, hol eddigelő az új kormányzat elismerése a nép részéről seholsem találkozik nehézséggel. Hírlik hogy az állami ügyek előkészítésére Alfons a pénzt Eugenia ex-császárnétól kapta, s a restaurációban Bazinának is megvan a maga része. Az ex-nyakiránykét közt legalább a leghelyesebb üdvözlés cserélt történt ez alkalomból. A „Gusztyáv” nevű német hajó sorsára vonatkozólag megerősítettek azon hírek, hogy egyedül a viharok mekkelése közben rája lövődöz carlisták okozták elvesztését.

Az Offenheim-fele bünper.

Offenheim lovag saját vallomása szerint ötvétezer forinttal kezdte meg pénz-operációt, s vagy 15 év alatt harmadfél millióra vitte fel. Kilencvenhat nagy vállalatban volt érdekelt fél. A törvényes elnöknek hozzá intézett kérdéseire gyorsan felel, s a vádpontok ellen tud megmentéseket találni, látszólagosakat is. Offenheim az ellene indított eljárás okait Banhaus kereskedelmi miniszter személyes elenzésével igyekszik feltüntetni; s ennek igazolása céljából azt állítja, hogy a miniszter öt több vasuti concessiót küldte meg, melyeket azonban ő, mint hogy azok kivétel-lenségéről meggyőződött, kénytelen volt visszatartani; azt mondja továbbá, hogy Banhaus öt a Chabrus-ban való részvételre szólított fel, melynek célja csehországi birtokok megvásárlása volt, hogy így a nagybirtokok választásánál a kormány többségre tegyen szert: mint Offenheim állítja, nagyobb összeg forgott szóban, ő azonban ezen felhívásnak nem felelt meg. Nem lehetetlen, hogy ezen ügy a bírósági tanácsban is szóba kerül.

A jan. 7-iki tárgyaláson elnök kérdést intéz vádlottához tüzésre iránt, ki azt feleli, hogy 27.500 frt tüzést hazott. Elnök ezután felmenti, hogy a könyvetetés szabályellenes volt, továbbá, hogy vádlott az igazgatónács különböző határozatait megszegte, elaltarta, mit azonban vádlott határozottan tagadott. Majd a vezérigazgató hatáskörét fejtegetvén, elnök azt a vádat adja elő, hogy vádlott semmiféle reformot nem akart keresztülvinni, mire Offenheim megjegyzi, hogy az a körülmények miatt lehetetlen volt s egyszerűsége azt is elmondja, hogy ő az igazgatónács választásánál semmi befolyást nem gyakorolt s tiltakozott az ellen, hogy neki egy jól szervezett szavazó apparátusa lett volna, mert ő mindig az alapszabályok értelmében járt el. Ezután az ülés felfüggesztetett s annak déli 1

órakor ujjalag történt megújítása után, az állam ügyész azt kérde vádlottól: Az iratokból kitűnik, hogy ön 220 ezer forintot kapott, hogyan lehetséges ez, holott mint mondja, önnek az építkezésből nem volt haszna. Vádlott: Az a 220.000 frt 8 évi fizetés összege. Államügyész: Önnek rendelkezési alapja is volt. — Vádlott: Mindenesetre, s az az alap 1867. óta összesen 3000 futra ment, melyből egyes emberek honoráltattak; kik anélkül, hogy hivatalosan kötelezettséget vállaltak, s vállalatnak bármely szolgáltatásokat tettek.

Államügyész: Akkor hát miért lettek megsemmisítve az erre vonatkozó akták? — Vádlott: Ez az igazgatónács egyik határozata alapján történt. Következik a vád második pontja, mely szerint Offenheim a telek-kiszájtásoknál megspórolt pénzből magának 100—120.000 forintot tartott vissza. Petrinó báró, igazgatónácsosnak pedig 6000—30.000 forintot tett félre. Vádlott előadja a telekbevételeknél követni szokott methodust, mondja, hogy kapott ez ügyben 10.000 font sterlinget, de azt vissza tette, midőn Brassey deficitet mutatott ki. Az csak elony volt a vasutársaságra, hogy a telek bevételeit magára vállalta, mert a telekelt olesóbban kapta egy osztrák társaság, mint kaphatták volna az angolok.

Végül elnök tudatja, hogy vasnap is tárgyalás lesz, mire az ülést feloszlatja.

Magyarország közösi jegyzőihéz.

Tisztelet kártársi urak! Évek óta hazánk közösi jegyzőinek tábora mely álomban szendereg. Súlyos, legjobb erőinket bénító álmot aluvánk. A rohammal haladó idő legjóságosabb követelményei mögött majd nem elmaradunk.

Nehéz munka volt ezen szunyadozó táborot tevékenységre ébresztetni, arra bírni, hogy saját sanyaru helyzetén, a haza fogyatkozással terhelt, munkaképtelenné vált közigazgatási gépezetén javítólag működjek, egyesüljön azon magasztos feladat megoldása céljából, hogy elagott kártársaink, övezgünk és árvánk megmentesnek az élet azon keserü nyomorától, mely inség alakjában sulyosítja az agkor terheit, az elhagyatottság fájdalmait.

A közöny ellen küzdve, lelkesedéssel kívántuk a kártársak kebleit megtölteni. Bevaljuk, hogy remegve álltunk a hirdetett eszmék megtestesítési törekvő, gyarló erőinket megsziszre tülhaladó óriási munka előtt. Fáradozánk eredményét felmutathatni a felszínre verődött nehézségek számba vétele után nem remélhettük. Küzdelmünkben csak az erős akarat, kártársaink sorsán javítani, adott erőt, — kitartást az inlett lelkesedés, melylyel mindig munkálkodni törekedtünk, ha karunk sorsa, családink jövője és annak biztosítása forog kérdésben.

Elismerést, hílat, hírnevet, vagy épen vezérserepelhetnémséget soha sem hajhaztunk. A nyílt tere csakis azért léptünk ki eszménkkel, mivel más nem találkoztunk ki megtestesítést kezdeményezte volna. Nem vezetni akarunk, hanem csak lankadatlanul küzdeni egy szent ügy érdekében, mely édes mindnyájunk legszentebb ügye, legszentebb érdeke. Készek vagyunk bármikor a vezetést szakavatottabb kezébe letenni és mint közmmkás legjobb erőinkkel a nagy épület betetőzését előmozdítani.

A legelénkebb örömmel kell azonban most azt is bevallanunk, hogy ok nélkül remegtünk, ok nélkül engedünk a kétség sulya által vajmi kevés remény által megszállott keblünket gyötörtetni. Igaz, nehéz munka volt, míg sikerült az aluvó tábora munkakévdet és a szent ügy iránti lángihlettséget terelni. Sok lelkes szó hangzott viszhang nélkül el a közönység homályában melyen fekvő sötét éj mella csendben. A kártárs urak leginkább kételkedtek kielégítő sikerben és csak kevesen valának azon lelkesek, ki onzelen feloldozással megküzdvén a roppant akadályok halmozásával, hangya-szorgalommal, pénz- és idebeli áldozatokkal munkáisi az alapján megkezdett fényes épületnek.

Csak felette lassan emelkedtünk ki a ma-

galatra. Most küzdelmünk közepette egyszerű a biztató remény verőfényes sugara, életető fény villant fel. Becsületlen önzetlen törekvésünk figyelemre akadt, csak kevesek által párt-ültségünk munkatársakat, hatalmas támaszt talált.

A főváros és vidéki sajtó legtekintélyesebb munkáisi léptek érdeklődésben a sorompók közzé, és a szellemi munkások hatalmas hangjai felebreszték a közönység által elfogult nagy tábor zómeit.

Es a közösi jegyzők eddig tétlenül vesztegett tábora élénk munkásságra virradt. Az éj sötéte szétoszlott és a remény fényes napja bevilágította, megmelegítette a mindinkább heves lelkesedéssel megtelt hideg kebleket. Tömegesen sorakoztak a haza minden vidékében a kártárs urak; gyűlések, tanácskozások tartattak és egymástán keletkeztek a közösi jegyzők kerületi egyletei, tevékeny működésben törekedvén jobb állapotokat teremteni, zülalt közigazgatásunkon javítani, sokszor a földönfutóvá tételének kitétt, éhínséges szenvedő családjaiknak, a sulyos munka terhe alatt kidőlt egy kártársaink kétes jövőjét biztosítani és a legközelebbi időre egy Budapesten egybehívandó magyarországi általános közösi jegyzők gyűlését létesíteni. Hívtették eszmék életrevalósága hangosan elismertett, és szüntelenül munkálódik ez eszme megtestesítésén. Két szaklap is keletkezett, miknek első száma már is közözen forog.

Mindinkább emelkednek ki a jegyzők táborából ügyünk buzgó harcosai. Sokakat kellene emlegetnünk. Egyelőre csak a következők: A nórádmegyei jegyzők lelkes alispánjuk által támogatva; a pestmegyei jegyzők az egyik szaklap szerkesztőjevel, Láng Géza urral; a verseczi kerület jegyzői Turcsányi Rudóllal; a tasnádi és érmeleki jegyzők kerületi egyletei Szombafalvi Bélával; a toha-szántai kerületi jegyzői Szabó Mihállyal; a punkaföldi jegyzők egylet Ehrenhoffer Adolf elnökével; a krasói jegyzők Schmidt Bruno és Rendes Ferenczével; a határvidéki és székelyföldi jegyzők Schvanfelder, Császár József, Százhegyi Károly, Fülöpp István, Genessy Alajos urakkal; a bereghelyi jegyzők és különösen a lenyeltői kerület jegyzői Szabady Ignáczal; a baranyamegyei jegyzők: Meyer Béla és Szinkovich Pál szolgálat, Koch József, Jashek Alajos, Fränkl Antal, Rada Ádám, Geyer Gyula, Trem-pacher Ede, Ugrodsy Adolf és Podgoleritz urakkal; Temes és Torontálmege jegyzői.

Mindenütt az egyesítés nagy munkáján működnek, mindenütt azon fáradoznak, hogy a megpeditett eszme testté váljék. Szemben illi nagyserü mozgalommal idejét annak látja a bizottság, miszerint tudomást adjat juttassa a haza összes jegyzőinek, hogy Budapesten megtartandó általános magyarországi közösi jegyzők gyűlést hamarabb egybehívni fogja.

Előtünk fekszik egész halmaza a kerületi jegyzői egyletek és egyes lelkes kártárs urak ajánlatai és javaslatnak, többek között egy általános országos szaklap alapítására vonatkozó javaslat, ugy országos jegyzőképze felállítására iránti munkálat. Az egyleti alapszabályok, a nyugdíj-intézet és egy országos jegyző-egylet mikénti létesítése tágas vitafagyvat képezik.

Hogy azonban teljes sikerrel megküzdhesünk nehéz és roppant nagy feladatunkkal, teljes tisztelettel eszedznünk kell hogy a már létesített egyletekhez, mint a haza összes jegyzőihéz, hogy jelentkezőseiket az oly olesó levelezési lapok által legfeljebb f. é. január hó 25-én az alulírott bizottsági elnökhöz juttatni kegyeskednének, mivel a gyűlésen résztvevők számát az előintézkedések pontos megtétele végett okvetlenül tudunk kell. Egyuttal felkérjük a kerületi jegyző-egyleteit, mihamarabb azt is tudatni velünk, ha vajjon az egyes egyletek saját kebelből választandó képviselőik által kívánják-e a gyűlésen részt venni, vagy pedig megjelenend azon az egylet minden egyes tagja?

Es eszkölőt jelentkezősek után a bizottság rögtön intézkedend, hogy a résztvevők számára menetdíj leszállítást, szabad lakást és egyéb kedvezményeket illető helyen kieszaközöljön.

Tisztelet kártárs urak! Rajtatok most a sor jobb állapotok megteremtésében teljes erővel munkálkodni, biztos existenciát és méltó jövőt szerezni; rajtatok a sor teljes erővel és áldozatkészséggel oda hatni, hogy kivivassék a jegyzők számára is oly állás, melyet jogosan az általuk képviselt értelmiség alapján, melylyel méltó helyet töltenek be az ország hivatalnokhadában, mint lényeges tényezők az ország közgazgatási gépezetében követelhetnek.

Legyen meg a becsület munkáinak is az ötlet méltán megillető díja!

Teljes készséggel fektetjük legszentebb érdekeink vezetését rögtön az egybehívandó nagy gyűlés kezébe. Fáradságunk, küzdelmünk legedesebb jutalmát azon erős öntudatban találjuk, hogy t. kártársainknak forró szeretettel és onzelen önfeláldozással szolgáltunk.

Szíves és hazafini üdvözlettel maradtam. Ostem, Torontal, pr. Bánát Komlós, 1875. január hó 2-án.

Mohauph Mihály, közösi jegyző, bizottsági elnök a bizottság nevében.

HELYI HIREK.

Lapunk szerkesztőségében az újévet némi változások állván be, ezenel közütdomásra hozzuk, hogy eddigi belmunkatársunk Grünwald József ur f. hó 1-től fogva megvált szerkesztőségünk-től. — Rendes belmunkatársakul a mai naptól Guttman József és Leidenfrost Gyula urak lettek szerkesztőségünk által szerződötve, kik is minden igyekvésüket a lap mindél érdekesebb s tartalmasabbá tételére fogják fordítani.

Személyi hír. Tiszta Kálmán Dégenfele lona grófné ömeltósága a ma délutáni vonattal városunkból Teglásra utazott.

A jószámból tegnap a tánczeremő alakított színházban, válogatott közönség részvétele, általános kedv s igazi meglegedés mellett folyt le. Kilencz óra felé a tágas terem kezdett benepesedni, feltűntek lassanként az elite ház újakat is fedezett föl, kiknek gyönyörű körébe kilencz órákor megérkezett a kedves bálanya, Tiszta Kálmán gr. Dégenfeld lona urólyó ö miltósága. Itt kezdődik a bál fényes folyásának ünnepeles kezdete, Midőn a grófné megérkezett, s az öt üdvözölő zene hangjai megszűntek; kezdődött a tánc, mely rövid félbeszakítások mellett virádig tartott. Mi a jelenlétet illeti — nevet nem említhez — elmondhatjuk, hogy mind városunk, mind a vidék elegantiája gazdagon volt képviselve. Hogy már egyes részletekbe is becsákozunk, megemlítjük, hogy a bálanya „trónja” emelvényen páma s virágokkal volt körítve. A tánczerem északi részén a jog istenasszonya volt látható a szokásos jelvényekkel. A női tánczerem három széletes, tudori kalap volt, bronzból, mi is — mint alkalmunk volt tapasztalni — a hölgy világ tetszését nagyon megnyerte.

A füzértánc az ügyes bálelnök Dalny László vezetésé alatt négy órákor kezdődött, s körülbelöl hatvan pár lejtette. S most azon óhajjal zárjuk be a sorokat, hogy e báléj emléke boldogul maradjon meg sokak emlékezetében, s a foszlányokká vált kedves bál ruhák sorsától ellenkezőleg e vig éj legyen olyan, hol szövdik a remény s a szeretet!...

Geressy Kálmán Shakespeare fölolvásait, melyek sorrendjél a közbeesett ünnepek megzavarták a folyó hó 7-én Hamlet tragédiájával kezdé meg újból. Nagyszámú halgatóság érdeklődő figyelmével mellett eszetelő azon bálványozást, melylyel Shakespeare a tragédiájá iránt a német esztétikusok viseltettek. Öszhangzó véleményük szerint nincs mű a Götthe Faustján kívül, mely a germán genius fejlődésére Hamleten kívül nagyobb befolyást gyakorolt volna. Egyszermind megemlíté, hogy ez óriási alkotás 2 hosszú századon keresztül daczára közönség változatlan bámulásának a m-kritika előtt ócsarlás tárgya volt, migsem a mult század végén egy másik világ szellem — Götthének — sikerült hozzá a kulcsot megtalálni, s ennek segítségével most már az eddigi rejtélyek megfejtetvén, a tragédia az-

előtt hiába keresett alapeszméje e rövid szavakba foglalható össze: Hamlet dán királyi oly tette vállalkozik, mi gyenge akarat-eréjét föltülhaladja, ferde tetteivel ellenének gyaruját önmaga ellen fölebresztli, miért is végül önmaga bukik. Ezután áttér Hamlet jellemé bouczolásába az idő illore haladottsága folytán azonban fölolvassának e részét csak a jövő órában végezheti be. Végül a bálgatóság fölolvását lekesülten megjeljené.

Lapunk mult számában említettük, hogy ma közösi fogjuk Debreczen város leg-több adót fizető bizottsági tagjainak hitelsített névsorát. Miután azonban a csütörtöki közgyűlésen hitelsített névsor tökéletesen egyezik azon névsorral, melyet lapunk mult évi decz. 23-án kelt 126-ik száma udonsági rovatában közöltünk, feleslegesen találjuk a névsor ismétlését. Itt csupán azt jegyezzük meg, hogy virilista póttagokul Luger Tivadar 177 frt. 92 kr. adóval, Feischl Fülöp 175 frt. 30 1/2 kr. Lőrinczi János 172 frt. 94 kr. Dragotta Ignác 171 frt. 86 1/2 kr. Komlósi Mihály 171 frt. 6 1/2 kr. Fáy Márkus 168 frt. 96 kr. Kertész János 168 frt. 91 1/2 kr. Deutch Jakab 168 frt. 84 kr. adóval vétettek fel a hitelsített névsorba.

Jeghajsz. A kereselőző közönség hossz-aszarakozás után az állandó hírdő kegyel-méből végre elérte vágyai netovábbját, szilárd talajra tömörült pályán lévén alkalma versenyezhetni a széllel, vagy akár a szomszédságban tovarúpoló vasutvonattal. A lefolyt néten a legsűrűbben látogatta a közönség, nem sokat törődve azzal, hogy az idő közben leesett az a különben sima pályára itt-ott ráfagyván, azt meglehetősen rüpasós és göröcsös tette.

Debreczeni ipar-egyesületi takaréki és hitelsített tegnap választmányi ülést tartott, melyen a mult évi mérleg fölülvizsgálásá ra albizottság küldetett ki, s az felhatalmaztatott, hogy a megejtett fölülvizsgálat után a mérleget azonnal átszolgáltatssa a rendes számvizsgálóknak további eljárás végett.

A központi választmány f. hó 1-én tartott ülésében elnök bejelentette, hogy Hófy Gyula, Nánássy László, Paksy Imre, összeíró bizottsági tagok az esküt letették. — A miniszter az állandó össeírési jegyzőknév min-táját leküldvén, a központi választmány annak a kellő mennyiségben való kinyomását elrendelte. Komlósy Arthur az össeíró bizottsági tagja, miután a városból hosszabb időre távozní volt kénytelen, lemondván, helyette Buday József választatot meg. Ugy Buday József, mint K. Tóth Antal (központi bizottsági tag) ez ülésen felszoktettek.

A „Fehérhó” éttérmet látogató vendégek tegnap este, egy majdnem igen szomorúan végződő jelenetnek voltak szemtanúi. Egy asztalnál ugranis néhány úri ember — élénk beszélgetés mellett — estebédjök elköltésével foglalkozott, a midőn egyszerre a társaság egyik tagja — összerogyott, nem adva maga fölé semmi életjelet. Képzelték a remélést, a mit az esemény, az ugyanaz asztalnál ülők, de átalán az egész étteremben levők közt előidé-zett! Dr. Hamburger, jelenben városunkban időző fogorvos volt első, ki az önkivületben levőt gondozása alá vette s sikerült is neki az újult egyént néhány percnyi időköz után magához téríteni, kit aztán dr. Hamburger ur lakására kísért.

Már csakugyan kezdünk nagyvárosiasodni, a meanyban a nagyvárosi élvezetek és szokások, ha azoknak igyes terjesztője akad, városunkban is meghonosulnak. Midőn a Buzster-féle épületben az új kávéház megnyílt, csaknem általános volt a vélemény, hogy egy ilyen üzlet városunkban kevés forgalomra számíthat. De ennek ellenében következett be, mert az újüzlet virágzik, s napról napra nagyobb a látogatottság. Ennek egyik főoka valószínűleg a gazdag hírlap választókban lesz keresendő, mert e helyiségben, mint hozzájuk egy tekintélyes polgár beküldötte, a helyi lapokon kívül 14 meanyban, két hazai német 4 béci és 3 külföldi lap jár. E mellett beküldj igen elismerteg nyilatkozta a Wehinger-féle kávéházban található rend, tisztaság, és pontos kiszolgálás fölöl is.

Felelős szerkesztő: Szabó Antal.

Főmunkatárs: Hamar László.

H I R D E T É S E K

Ajánlják a n. érdemi közönségnek a közösi farsangi ideyvre ujjonnan és dusan berendezett Női pipere fehérnemű rövid és hosszú raktárunkat n. m. nagy választékban kaphatók. BAZINSZKY CLAIR, MOLL, Tarlatán. CREPLISZEK minden színben és választékban vannak minddele. virágok e. f. díszek MENYASZONYI koszorúkészfátyolok (nagyok mindegyikét 60 ft.) Szarvasbőr keztük fehér és minden más színben Fail, Creditor, Moar csakorszallagok minden színben és választékban. Mindenféle ruha díszek és bélesek. RIPS, MOAR, ATLASZ, SELYEM angol bársenyők. Mindennemű varatások és kesztü tisz-títások leggyorsabban eszközöltetnek. Minden a raktárban föl nem található cikkek a legrovidebb idő alatt megrendelhetők.

SCHÖNBERGER és MEZEY Női pipere rövid és fehéraru raktárunk DEBRECZENBEN a városház alatt. Vidékről megbízások gyorsan és pontosan teljesítetnek.

A nagyváradi LÁSZLÓ gőzhengermalom készítményeinek 5. számu árjegyzéke Csanak József bizományi raktárában Debreczenben. bécsi sulyban, kötelezettség nélkül, ingyen szákkal, készpénz tüetés mellett. A. Buza dara nagy szemű . . . 14.20 B. „ „ apró szemű . . . 14.20 C. „ „ közepeszerű . . . 12.20 0. Királyliszt . . . 14. — 1. Lángliszt . . . 13.50 2. Montliszt . . . 12.70 3. Zsemlyeliszt I. rendű . . . 12. — 4. „ „ II. „ . . . 11.50 5. Fehér kenyérliszt I. rendű . . . 10.20 6. „ „ II. „ . . . 8.80 7. Barna kenyérliszt I. „ . . . 7.30 8. „ „ II. „ . . . 5.50 8 1/2 „ „ III. „ . . . 5. — Debreczen, 1875. jan. 9. Egész zsák vételénél.

ROTT LIPÓT és TESTVÉRE Debreczenben. 601 7—12. A FÉRFI DIVATTEREM Czegléd-utca 2. sz. a. ajánlja a n. c. közönségnek következő cikkekét: Fehérnemű raktárából: CHIFFON INGEK 1.20—3.50ig Rumburgi ingek 4—10 frtig Színes Kreton ES OXFORT INGEK 1.40—4 frtig MAGYAR ÉS NEMET labraválók 1.20-tól 3 frtig himzett ingbetétek selyem, batizst és len zsebkdndők HARISNYÁK. Ruha raktárából: Egy egész teli férfi öltöny 15—28 frtig Egy kurta teli kabat 13 frttól 16 frtig. Egy hoszu teli kabat 16—30 frtig. Mindenféle gyermek-öltöny (3 évesőtől kezdve.) Kalap és ferdivat raktárából: Legújabb divatu magyar és német kalapok, NYAKKENDŐK, GALLÉROK és KÉZELŐK, valódi francia NŐI és FÉRFI keztük. Mindennemű UTI ESZKÖZÖK.